

VIČWATCH

Šolsko leto 2021/22

Uvodnik

Pred vami je letošnja izdaja šolskega časopisa Vičwatch. Po dolgem času vsebini nismo izbrali skupne teme, ampak smo na kupček zbrali prispevke z različnih tematskih smeri. A vsebina vseeno ni popolnoma razdrobljena. Vse prispevke povezuje dijaška aktivnost in samoiniciativa. Članka Inje Ajde Hvala o športu na gimnaziji in Petra Pongraca o koncertih med odmori govorita o dogajanju na šoli, ki se je po dolgem pandemskem času, ko so dodatne zabavne aktivnosti na šoli zamrle, spet obudilo in prineslo pogosto napornemu pouku nekaj razvedritve. V daljšem članku Forsiranje alternativnega filma Pika Kovač razmišlja o vprašujoči izbiri filmov na šolskih filmskih večerih. Andrijana Nograšek, Maša Rjavec in Pruša Matvoz so se pogovarjale s pisateljem Ferijem Lainščkom, avtorjem romana Kurji pastir, ki je letos izbranza Cankarjevo tekmovanje. Uma Jordan Ferbežar je opisala svoje delovanje v društvu Morigenos. Seveda je v časopisu tudi stalna rubrikarofesorji v plenicah, ki prinaša intervjuje z novimi profesorji. Prispevek o alternativnih malicah, ki lahko nadomestijo sendviče, je napisala Ernestina Lea Kos. V časopisu pa sta objavljena še dva soneta iz šolskega natečaja za najboljši sonet. Na zadnji strani pa je zbranih še nekaj utrinkov letošnjega leta.

Prijetno branje.

Ajda Justin,
urednica

MEDRAZREDNA TEKMOVANJA

Kako bi lahko opisala medrazredna tekmovanja? Zamujanje k pouku po glavnem odmoru, malicanje med četrto šolsko uro, redki prosti glavni odmori, neskončno dopisovanje s kapetani ob prepoznih urah, iskanje žog, postavljanje mrež, navijanje dijakov iz tribun, napete tekme, ki se zavlečejo v zadnjo minuto, ogromno prilagajanja in organiziranja ...

Športna tradicija je, po zaslugi tako profesorjev kot dijakov, na naši gimnaziji močno prisotna. Vse, kar je bilo potrebno, je bil en ambiciozen predsednik dijaške skupnosti pred sedmimi leti in poškodba, ki ga je prisilila, da je svoj šport postavil na stranski tir, in rodila se je ideja, ki je v prihajajočih letih našo gimnazijo ločila od ostalih. Ker mu je opustitev tenisa prinesla več prostega časa, se je odločil svojo energijo usmeriti v dejavnost, preko katere bi lahko z ostalimi dijaki delil veselje do športa. Spoznala sem celo dijaka, ki se je za vpis na Gimnazijo Vič odločil zaradi medrazrednih tekmovanj. Sto ljudi, sto čudi.

Ko sem konec drugega letnika sprejela ponudbo, da nadaljujem z vodenjem športov na šoli, se mi je približno sanjalo, v kaj se spuščam. Bila sem na pravem mestu ob pravem času in ponudila se mi je priložnost za pomoč pri organizaciji tekem odbojke že v prvem letniku. S časom sem dobivala vse več odgovornosti, dok-

ler nisem po skoraj letu in pol premora sama morala prevzeti vodenje vseh treh športov – košarke, odbojke in nogometa. Pred mano je bil, in še zmeraj je, velik zalogaj, saj se je izvedba medrazrednih tekmovanj zaradi epidemije korenito spremenila v veliko pogledih.

Spominjam se, s kakšnim navdušenjem sem vsak dan prihajala v telovadnico v prvem in drugem letniku. Zdi se mi, in po pripovedovanju starejših dijakov naj bi to držalo, da je bil nekdanji športni duh na Viču zelo močno prisoten, in dijaki so medrazredna tekmovanja jemali skrajno resno. Skupinski šport namreč močno poveže ljudi, tako igralce kot navijače. Mogoče mi še največji nasmeh na obraz narišejo razredniki, ki ob strani igrišča navijajo za svoj razred. Pogrešam napolnjene tribune navijačev, ki so glasno podpirali svoje favorite, se družili z vrstniki, ali pa opazovali njihovo simpatijo na tribunah ali igrišču. Videti nasmeh na obrazih dijakov mi da vedeti, da je to, kar počnemo, vredno vseh slabih stvari, ki jih prinese zahtevnost organizacije. Vrhunec športov sta seveda prvoaprilska tekma in dan mladih. Možnost, da nekaj takšnega izvedemo, nam mogoče še najbolj dokaže, da imajo dijaki močan interes za izvajanje športne aktivnosti. Brez njihovega sodelovanja oziroma želje po izvedbi česa takega takšni dnevi ne bi bili možni. Vedno znova sem presenečena, koliko truda lahko najstniki, ki smo pogosto označeni za lene, vložimo v nekaj, kar nas zanima, četudi je to pisanje zabavne objave za tekmo naslednji teden.

Bliža se konec mojega srednješolskega izobraževanja in ko pogledam nazaj, moram priznati, da je moje sodelovanje pri izvajanju medrazrednih tekmovanj precej vplivalo na to, kaj počnem na šoli in koga poznam. Kot vse ostalo na tem svetu tudi medrazredna tekmovanja niso statična in se hitro spreminjajo. Z nostalgijo in veseljem se bom spominjala svojega časa na šoli in spremljala mlajše generacije, v katero smer bodo popeljali tradicijo medrazrednih tekmovanj. Močno upam, da bodo kmalu telovadnico ponovno polnili zvoki smeha in navijanja vseh dijakov.

OD-KLOP

OD-KLOP je Gimnazijo Vič šest zaporednih glavnih odmorov sredi oktobra vabil iz klopi v šolski atrij. Tam so si lahko vsi za pol ure oddahnili od šolskega stresa in razbremenili glavo v ritmih in melodijah, za katere so poskrbeli dijaki sami. Nastopali so pevci, DJ-i, rockerji in reperji, vsi z enim ciljem – pričarati sproščeno vzdušje v šoli in po dolgem času spet združiti dijake vseh let na svežem zraku. Ti so vzeli malico in jakno ter posedeli ali poplesali pred velikima zvočnikoma, ki sta prav tako dosegla vsa okna na tisti strani šolske fasade, tako da so lahko koncerte spremljali tudi iz učilnic. Nastopajočim je Od-klop ponudil možnost predstavitve svojega talenta pred celo šolo in morda je še drugim, mlajšim dijakom, ki se ukvarjajo z glasbo, pokazal, da lahko vključijo svoj mikrofonski in da ni na tej gimnaziji nič nemogoče.

Sezono koncertkov je otvoril Domen Cvar pod umetniškim imenom Direktiva Zahod, ki je med odmorom z nastopom predstavil svoj prvi »self-titled« studijski album. Meglo je pregnal s svojo dark, ambientalno, trap estetiko, pomešano z orkestralnimi elementi in melodično, auto-tune poezijo. Poslušalci so lahko kupili CD albuma, ki se najde tudi na vseh pretočnih kanalih.

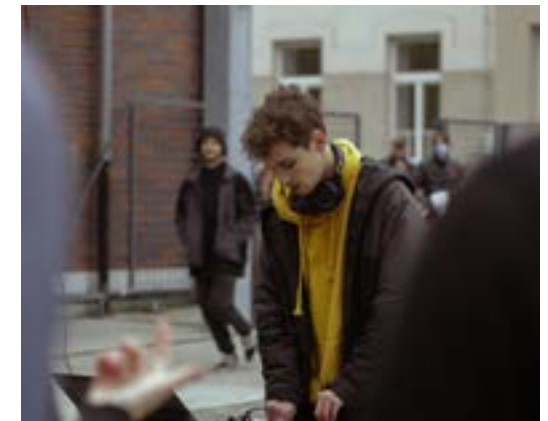
Drugi po vrsti je celo Tržaško zatresel v house ritmih Lev Gerbec Kralj aka. Lyon, ki je s svojim DJ setom premaknil vse boke in pregnal mrzaz iz šolskega atrija. Če kdo potrebuje DJ-a za privat zabave, je to človek, ki mu pišite najprej.

Naslednji je vičanska ušesa balzamiral Rok Sušnik: samouk klavirja in petja, pesnik, pevec v muzikalih, po novem član benda in, kot pravi sam, hardcore Swiftie for life. Pel je coverje pesmi Avril Lavigne, Pink, Paramore, Taylor Swift in Sie ter vse poslušalce začaral z glasom in s klavirskimi tipkami.

Peti je za zvočnike in mešalko stopil rimoklepač Peter Pongrac aka. Male Ponco, ki je Viču repal na svoje hiphop, trap, DnB, glitch podlage. Na šoli je pred leti že predstavljal album, tokrat pa je bilo moč slišati večinoma še neizdane komade, ki bodo svet ugledali v prihajajočem albumu in projektih.

Sklop koncertov je zaključil Filip Trplan s svojim DnB, Techno, trance, rave DJ setom, ki je šolo dvignil iz temeljev, tako da bo verjetno tla ponovno videla šele spomladi. Močne sub frekvence in 170+ udarcev na minuto so v stilu končale OD-KLOP, ki bo verjetno proti koncu leta potreboval še en reset.

V petek so nas pred vikendom ogrevali Birdland band v akustični zasedbi; to je mlada rock skupina fantov, ki jih po njihovih besedah povezuje ljubezen do glasbe, domovine in žensk. Bend sestavljajo Nejc Rac, Vane Skubic, Luka Petrovčič in Jernej Fortuna, poslušalce pa znajo zapeljati čez nostalgične melodije, spevne refrene in gud vajbe.

Zahvaljujem se vsem, ki so sodelovali pri pripravi opreme vsak dan, vsem nastopajočim, vsem profesorjem, ki so nas prenašali, in najbolj vsem, ki so vsak dan prišli v mrzel atrij z jakno, nas podpirali in plesali. Takšni ljudje in takšni dogodki dokazujejo, da je kultura in umetnost na Gimnaziji Vič še tako živa in da vedno obstaja način, da se lahko dijaki izrazimo, uživamo in pokažemo sebe svetu.

FORSIRANJE ALTERNATIVNEGA FILMA

»Ob tem mladi danes tudi gledajo filme drugače, večinoma doma, na računalniku ali na kakšnih mobilnih napravah. S tem pa izgubljajo stik z nekim družbenim diskurzom o filmu in filmskem.« Zofijini ljubimci (2017)

film pod družbeno prisilo

»Ob tem mladi danes tudi gledajo filme drugače, večinoma doma, na računalniku ali na kakšnih mobilnih napravah. S tem pa izgubljajo stik z nekim družbenim diskurzom o filmu in filmskem.« Zofijini ljubimci (2017)

Ali »mladim« in »filmu« resnično kaže tako slabo, kot lahko marsikje zasledimo? Zanimanje za film je visoko, ta je vedno bolj dostopen in že vsakdo lahko snema. Kljub temu se zdi, da nekaj »ne klapa.« Vera v marginalnost filma je močna.

Pogosta tema diskurza in celo povezovalni element med mladimi so prav filmske vsebine. Ali bolje rečeno; vsebine nanizank, nadaljevanj in drugih videov, razdrobljenih po internetnem odlagališču. Tu seveda ni govora o izmenjavi premišljenih mnenj, temveč gre bolj za površinski pomenek oz. obnovo pred kratkim absorbiranih vsebin, s katerimi komaj shajamo - nove epizode, sezone in serije pa se na strežnike nalagajo s svetlobno hitrostjo. Poglobljene in premišljene analize ogledanega preprosto nismo sposobni. Trg je patetično prenasičen z vsebinami. Ob prenasičenosti se na robu kocke vprašljivosti zamaje pojem izbire. In v taisti terminološki bazi: svoboda slednje. Logična opazka bi bila, da je izbire več, ampak ali je

odločitev, kaj bomo gledali, res 100% naša? Namesto, da kliknemo na prvo serijo, ki nam jo Netflix ponudi, bi morali svoj čas posvetiti podrobnejši raziskavi, skozi katero bi ugotovili, katera izmed vseh ponujenih ima najboljšo vsebino, najboljši razvoj, najboljšo sporočilo ... katero si torej najbolj splača ogledati. A pot do končnega sklepa bi lahko trajala leta. Čas je za kaj takega predragocen. Veliko lažje je slepo zaupati presoji Netflix operaterjev in »izbrati.« kar se že samo od sebe ponuja.

Po drugi strani gre za naše notranje potrebe: zakaj sploh hočemo karkoli gledati in kaj pravzaprav pričakujemo? Kakšen je naš motiv, kaj čemu namen ... Kakopak tudi za banalna vprašanja, kot so ta, sodobni človek pač nima časa. Povprečna sezona sestoji iz dvaindvajsetih štiridesetminutnih epizod ... adijo petnajst ur življenja. Naše dolgoletno uživanje serij je pokazalo, da je njihova kakovost povečini primerljiva. Ni nujno slaba, je pa precej povprečna. Nevede, če ne kar ignorantsko, forsiramo kvantiteto pred kvaliteto. In podobno razmišljajo tudi svetovni filmski distributerji, ki so odgovorni za včeraj predlagano franšizo na tvojem profilu in na katero si danes skoraj gotovo kliknil.

Če bi brali članke izpred let (iz začetka dvatisočih), bi ugotovili, da so takrat še napovedovali porast zahajanja v kinematografe, ki so veljali za najpomembnejši medij posredovanja filmskih vsebin. Upad priljubljenosti kinotek od takrat resda ni bil drastičen, a o megalomanskem porastu tu prav tako ni govora. T. i. »blagajniški prihodki« niso več reprezentativno merilo filmskega uspeha - oddaljujejo se od sodobnega in se pečajo z arhaizmi.

Iz začetka dvatisočih lahko razberemo množični odklonilni odnos ali zavračanje pretirano komercialnih filmov, kljub forsiranju slednjih v filmskih teatrih po svetu. Sicer je že tedaj dober marketing s korektno oceno potencialne publike požel uspeh in napolnil dvorane v tednu premiere, a na ponovitvah - in ne sploh nujno na matinejah - je bilo moč prešteti le še za pest razočaranih gledalcev.

To pomeni, da so se gledalci že pred dvema desetletjema zavedali »problematike« invazivnosti tujerodnega (amerikaniziranega ali kasneje globalnega) filma, ki je vdiral v domače kinematografe ... Od takrat je minilo veliko dragocenega časa. Sodobni slovenski kino spored je izpostavljen 90% okupaciji projekcij ameriškega porekla. Kaj lahko sklepamo iz tega? Da velik del generacij, ki bodo krojile prihodnost Slovenije (tudi

kar se tiče filmske industrije), kot prvinskega predstavnika filma vidi izključno Hollywood in samo Hollywood, kakršen je danes. Ne Hollywood, ki je doživel svoja najplodnejša leta v času Botra, Izganjalca Hudiča in Divje bande, temveč Hollywood v vsej svoji razčlovečenosti, pretiranosti in paradiranem kiču, ki smo ga vajeni (in očitno ne siti). Ne v blišču, marveč v bedi. :/

Pridevnika »komercialen« se je skozi zgodovino prijel slab sloves. Vendar kljub temu koherenca med osovraženostjo komercialnega in gledanostjo slednjega, ki po statistikah sodeč sega v vrtoglave višine, zadnje čase ni najbolj homogena. In predvsem ne najbolj obetavna. Kako je možno, da smo že v osnovnošolski knjižnici lahko v Knjigi rekordov izbrskali podatek, ki pravi, da je Adam Sandler najbolj plačan igralec na svetu, po drugi strani pa se vsi pritožujejo nad njegovimi filmi?

Odgovor je preprost: se ne. Ljudje to dejansko gledajo. Kdaj in kako se je v človeštvu pojavil miselni preskok, ki je gledalce spodbudil h gledanju slabih hollywoodskih filmov, za katere je v splošnem znano, da poneumljajo in si rit rešujejo s trenutno aktualno igralsko zasedbo ter posebnimi/naprednimi CGI učinki, se zdi uganka.

Me je pa presenetila pripomba vrstnika, ki mi je na vprašanje, čemu ima cenene komedije raje od črno-belega Prebivalca Kana, odgovoril z naslednjim: »Ker se nekaj dogaja, lahko jih dejansko čutim in razumem. Tiste črno bele slike mi nič ne povedo.«

»/.../Hollywood je iz tega vidika konservativen, ne liberalen,« piše Boris Jereb (2017), ko bralca napeljuje vse bliže realizaciji, da so hollywoodski

filmi odraz sedanosti v najbolj dobesednem smislu. Kar je po svoje poslanstvo in naloga filmarja - ovekovečiti ero in v njej živečo družbo. Ampak: ali ti filmi zajamejo duh časa? Manjka jim perspektiva, za kaj takega so preveč površinski. »Sodobni film temelji na vizualni privlačnosti, iz naratološkega vidika sestoji iz preprostejših in epizodičnih struktur. Poglobljeno gledanje umetniških filmov danes tako postaja bolj izjema kot pravilo.« (Olney 2010: 166).

Ob čemer se človek zamisli: če je kinematografija res ogledalo družbe, smo potemtako tako plehki, površinski in izpraznjeni tudi mi sami? Ena za nas in za nam najbližje generacije značilnih karakteristik je nezmožnost koncentracije in opazovanja podrobnosti. Smo robustni in brez občutka. Brez delitve vseh področij življenja na več razdrobljenih in le površno obravnavanih delcev, ki jih nadalje obravnavamo ločeno, nam ni moč živeti. Tako kot so filmi ponotranjili hitro, dinamično, dokumentarno menjavanje kadrov, smo raztreseni, hiter in enoslojen način bivanja prevzeli mi. Ne živimo življenja, marveč živimo tedne. Iz enega v drugega prehajamo s podobno lahkostjo kot preidemo s španske na italijansko telenovelo. Dogodki prejšnjega tedna so za nas bržkone lanski sneg, telenovele pa čez dan ali dva sploh ne bo

več na sporedu. In tragika, s katero se srečujejo masovno proizvedeni filmi, se kaže ravno v obsodbi na pozabo, v katero neustavljivo polzijo. Osredotočenost na dobiček je zamenjala element memoriabilnosti, ob metamorfozi v prodajno blago se je film prelevil v izumetničeno počestno stripperko (visoka cena, a cenena).

Dandanašnja filmska industrija v ZDA je do skrajnosti globalizirana, pravi Boris Jereb (2017): »V obdobju, ko se ves Zahodni svet utaplja v največji gospodarski krizi po veliki depresiji, so na filmskem področju letni prihodki zgolj kitajskega filmskega trga med letoma 2009 in 2014, narasli za vrtoglavih 400%.« Kitajci naravnost ljubijo ameriško kinematografijo, Američani pa – ki ljubijo predvsem sebe – se ob vsem tem zgražajo in si želijo več amerikanizmov. Filmarji so tako torej svoje ljudi zatajili, zanemarili in izrezali iz kadra. Nekaj ustreznih taktičnih korakov in že je postal film interes strogo globalnega. Tujega (dobičkonosnega)

občinstva ne zanimajo lokalno znane osebnosti iz podeželja v ZDA, vedo pa, kdo so Trump, Lincoln in Kardashianovi, zato bodo ti pogosteje omenjeni na velikem platnu. Tudi na področju humorja je bila krvavo potrebna drastična degradacija, saj niso vse šale in heci svetovno smešni, pa tudi primerni ne. Težava absolutno nastane, tudi kar pritiče aktualnosti: kateri problemi se pojavljajo povsod in jih je zatorej smotrno prikazati kot take – kaj pesti ves svet? Teme, kot so rasizem, homofobija, seksizem, okoljska problematika (globalno segrevanje ipd.) močno izstopajo. Hudimano resne in pomembne tematike, ki pa jih forsirana komerciala mnogokrat prav neokusno popači, s čimer doseže le žalostno inverzijo željenega. (Zato se velik del »ustvarjalcev« oklepa preprostejših dikcij in povzema lahkotnejše vsebine, ki ne predstavljajo nobenih grandioznih tveganj, npr. norčevanje iz partnerskih problemov). Ko je poniknilo obravnavanje specifičnega problema, ki zajema občutno manjši teritorij lokalnega značaja, so se filmarji začeli zelo nadrobno posvečati zgolj najobširnejšim svetovnim konfliktom; snemati so pričeli posplošene kritike svetovne družbe, kar z drugimi besedami pomeni, da ničesar ne zmorejo zajeti v celoti.

Zbodel me je romanticizem oz. esteticizem raka v filmu Leto življenja (2020), režiserja Mitje Okorna, ki se je resne in težke tematike lotil okorno. Slavna igralska zasedba, subtilno umeščene reklame in kičasta barvna paleta ne delujejo pristno. V takem primeru bi bil alternativni (art) film primernejša izbira. Bolj funkcionalna in bolj prepričljiva. Morda dejstvo, da na naši domači sceni prevladuje izražanje skozi alternativni film in da je našim režiserjem komercialni film zaenkrat kolikor toliko tuj, pojasni ustrezljivo sprejemanje tujih vsebin, ki nudijo nekaj, česar na našem trgu tako rekoč ni. Tržišče obvladujejo zabavni

žanrski filmi, čemur se z Disneyimi risankami vzgojeni otroci, kar mi smo, s težavo upremo. Ali bolje rečeno: se nikoli nismo. Ker zakaj bi se. Konformistično smo podlegli. To se zloglasno odraža tudi pri naših gimnazijskih ter ponosa vrednih filmskih večerih, kjer sta ponosa vredni dobra družba in hrana. Kot je to (predvsem za mlade) v teh časih značilno, film na takih dogodkih sploh ni primarno dogajanje, temveč nekaj pretežno drugotnega pomena. Nekaj obstranskega; nekaj za poleg.

V zadnjih štirih letih so se predvajali filmi kot so Bohemian Rhapsody, Hustlers in Bad Boys for Life (kasneje imenovano BBfL). Če bi si BBfL ogedala publika izpred daljnih let (ali ne tako daljnih: morda s konca prejšnjega tisočletja), bi bile kinodvorane kmalu po premieri podobne mestu duhov. Govorice se preprosto ne bi širile – oziroma bi se: »Film je slab.« A z uveljavitvijo žanrsko prepletene akcije in počestnega humorja, zelo učinkovito predpremierno propagando, vizualno interesantnostjo ter vrnitvijo najslavnejših igralcev na televizijske/ kino ekrane, je bil uspeh neizogiben. To ločuje »stare« čase od »novih.« Pri nas BBfL ni trpel praznih dvoran, širili smo bolj ali manj pozitivne govornice in rekli: »Hud film.« Četudi je bil končni izkupiček od samega

začetka prisoten dejavnik, je od takrat pomembnost njegove vloge eksponentno narasla in še vedno raste. V člankih, ki recenzirajo BBfL, se na več mestih pojavljajo irelevantne informacije glede financ. Koliko denarja je šlo za to, koliko so plačali tam, koliko zaslužili na tem mestu itd.

A žalostna resnica je ta, da denar ni pretirano omenjan le pri recenziji BBfL. Resnica

je ta, da se danes vse vrti okoli denarja in da lahko praktično v vsakem filmu prepoznamo komercialne poteze, saj brez zadostnega »budgeta« novodobni film nima predispozicije biti konkurenčen drugim (ne izpolnjuje standardov). Do »budgeta« režiser pride z odrekanjem in omejevanjem samega sebe ter sebi lastnih idej na različnih področjih: skrajšanje filma zaradi reklam, ki se bodo

predvajale pred začetkom, odstranitev neprimernih scen, umestitev reklam v nekatere prizore ... Če želi biti predstavljen širši publiki, si ne more privoščiti zavrnitve zgoraj navedenih pogojev – gledanost je najpomembnejše merilo uspeha in celo samega »preživetja« filma.

Preden sem obravnavani tematiki posvetila nekam več pozornosti in o celotni stvari

bolj racionalno premislila, me je jezil tovrsten izbor filmov na šolskih filmskih večerih. Ali smo na Gimnaziji Vič učenci tako »zaostali«, da nekaj večplastnega filma s kompleksnejšimi liki in ne 100% neposredno predanim sporočilom ne bi razumeli? Mislila sem si, da kdorkoli iz naše šole te filme predlaga, sprejema in odobrava, podcenjuje pamet učencev oz. svojih vrstnikov. Ampak, prvo kot prvo, danes ni več veliko

Članek sem želela nasloviti: »Forsiranje komercialnega filma,« a vedno bolj se mi zdi primernejši naslov: »Forsiranje alternativnega filma.« Ker ta danes predstavlja za gledalce večjo tugo, temo, muko. V konformizem kapitalističnega komercializma nas je potisnila zabavna industrija in preveč udobno nam je, da bi se izvlekli ven.

Komercialni filmi so že davno tega bili forsirani do te mere, da so postali naša nova realnost. Sociologi nam pripisujejo naziv »otroci kapitalizma,« kar je širok pojem, znotraj katerega bi se med drugim lahko identificirali tudi kot produkti komercializma. Pa je danes, ko težimo k napredku, sploh še smotrno prizadevati si za ohranitev alt filma? Mislím, da vsaj do neke mere, ja. Sigurno. Še vedno imajo ti filmi številne prednosti, ki jih ženejo k ohranitvi.

Zelo močan je faktor nedostopnosti filma, s čimer ciljам na privlačno nedostopnost, ki človeka pritegne. Še neraziskan (neoskrunjen po svoje) film gledalca popelje v svet intimne hitreje kot film, ki je vsem na ogled. Za gledalca je definitivno zanimivo tisto, česar še ne pozna in po čemer se sprašuje. Primerljivo je recimo z občutkom ob listanju sporeda

»težkih filmov.« Teh nihče noče financirati – nobeno podjetje ni dovolj neumno, da bi si želelo vključiti svojo reklamo v moreč film, ki človeka ne spravi v pozitivno čustveno stanje. In drugo kot drugo si je treba priznati, da si na »zabediranih« filmih na petkov večer ne želijo pasti oči niti učenci sami. Hollywoodska dekadencia nas ima v prijemu; drži nam zrcalo in ni v moji moči, da bi obsojala oboževalce Hitrih in drznih. A kaj naj, Vin Diesel me ne osupne.

Slovenske kinoteke. Bereš naslove in imena režiserjev, o katerih ne veš nič, a vseeno te nekaj »drajva,« da bi šel to gledat. Statistike žal ne govorijo temu v prid. Najbolj profitabilna oz. finančno zanesljiva so snemanja nadaljevanj in priredb književnih uspešnic. Sage, za katere smo že zdavnaj sklenili, da so iz dela v del bližje katastrofi, a nas kljub temu

vedno znova zgrabijo v kino. Na eni strani torej kanček upanja v filmsko nadaljevanje, katerega prvenec dolgo tega je bil tako obetaven in na drugi strani nepokvarjeno zanimanje za še neraziskan, tuj film.

Neznanstvo filma ni nujno mistično atraktivna, saj je meja med »morda slišati za« in »ne imeti pojma o« tanka. Kaj napravi film eksotičen in kaj odbijajoč? Pravilen odgovor v svetu komercialne bi bil: dobro trženje. Ko za nek film slišimo drugič, si lahko mislimo, da mora biti dober – saj drugače ne bi zopet slišali zanj. Ane? Če je na sporedu film, ki nam je popolnoma neznan, lahko takoj presodimo, da je brezvezen in zato o njem nihče ne govori. Konec koncev smo si napovednik za najnovejšega Jamesa Bonda ogledali skoraj vsi (in to ne enkrat), kot tudi vsi vemo, da Bond na koncu filma umre (četudi ne zares) ... oboje po tuji pobudi in ne lastni volji. In vendar je večja možnost, da si bomo šli v kino ogledat Bonda kot pa en popolnoma naključen »underground« film. Škoda.

Zadnjič sem bila domenjena s prijateljico, da obiščeva kino v času »Tedna japonskega filma.« Celoten festival je bil zastonj. Odločila se je ne priti izključno zato, ker o filmu ni našla ničesar na internetu. Ne gre za to, da ima raje Sandlerjeve filme – zmotilo jo je dejstvo, da ni nikjer našla vsaj ene reference (ne dobre, ne slabe). Mene pa ravno to pritegne! Film, ki ga ni na nobeni piratski spletni strani in ki ga ne boš nikoli videl, če ne greš ob tej in tej uri v kino. Vsak zamujen film je zamujena priložnost, saj nikoli ne boš vedel, kaj bi lahko od njega odnesel. Ko sedim v dvorani in doživim tak film, se čutim skorajda privilegirano. To mi vliva voljo do življenja. Sploh zdaj, ko je še Partis za plačat. Drugi razlog, ki je prijateljico takrat odvrnil od filma in pripravil do dvoma, je bila cena. Filmi, ki so zastonj, nimajo nikakršne predispozicije biti dobri, ker so v materialnem/ plačljivem svetu blišča in bede; podobno kot ostali zastonj dogodki; simbol nižjega statusa in nasploh nekaj, za kar tako ali tako nihče ne bi plačal. Takšno je prepričanje mnogih. To je odraz vsega v zgornjih odstavkih napisanega, kjer sem nič kolikokrat omenila dobiček, profit in kako se kar naenkrat vse vrte okoli denarja. Na zastonj dogodkih se predstavijo še neznani ustvarjalci in redkokdaj opazimo znan obraz z znanim

imenom. Kar ni nujno slabo. Kdo pa pravi, da so režiserji, ki se šele uveljavljajo, bedni, neambiciozni in že v štartu brez perspektive! Teden japonskega filma je financirala japonska ambasada ravno zato, da bi si filme ogledala širša javnost. Zastonj dogodke bi zatorej morali videti izključno kot brezplačne priložnosti, ki so prava redkost v svetu butastega kapitalizma in ne kot nekaj povsem marginalnega.

Nekoč se mi je ob spoznavanju nekoga novega pripetilo, da je pogovor nanese na film, ki sva si ga oba slučajno ogledala. Na to temo sva zašla spontano in zatorej je bilo vse še toliko bolj čudno – ta film se je predvajal enkrat samkrat na enem samem filmskem festivalu pri nas. Kolikšna je sploh verjetnost, da sva oba bila na točno tem specifičnem predvajanju?! Pa sva vseeno bila! Ta trenutek je postal izjemno intimen; trdno se je zapisal v moj spomin – četudi mu na zavestni ravni ne pripisujem tolikšne moči, je bil morda celo eden odločilnih pri nadaljnji izgradnji odnosa. Film je pomemben. Film, ki ti da misliti. Film, ki vzgaja (na dober način). Film, ki si ga ogledaš in te presune, film, ki pusti vtis. Film, ki ga čutiš in ki ga drugi čutijo s teboj. Film, ob katerem ti postane slabo, in film, ob katerem ti je toplo. Film, ki se ti

zapiše v spomin. Verjamem, da bolj »izbran« film na šolskem filmskem večeru ne bi odgovarjal vsem. A važna je peščica dijakov, ki bi se ob koncu tovrstnega večera usedla na avtobusno postajo in med čakanjem na avtobus nadomestila brezciljno sviranje po telefonu s premlevanjem pravkar ogledane filmske vsebine. Film ni tam zato, da bi nas posilil s pozitivnimi občutki in nam pomagal lažje shajati z izpraznjenimi življenji. Ne, film je tam zato, da nas intrigira, v nas sproži konflikt in požene revolucijo. Na Hinckleya je Taksist tako močno vplival, da je izvedel atentat na Reagana, vendar mu ta ni uspel. Režiser je takrat dejal, da če bi bil film resnično dober, bi bil predsednik zdaj mrtev, ne ranjen. Mož je govoril dejstva. Kvaliteta pred kvantiteto.

INTERVJU S PISATELJEM FERIJEM LAINŠČKOM

Feri Lainšček je slovenski pisatelj, pesnik, dramatik in scenarist. Napisal je več kot sto književnih del, ki jih zaznamujejo prekmurska pokrajina in njeni ljudje. Zaslovel je z romani za odrasle in poezijo, uveljavil pa se je tudi na področju mladinske književnosti, kratke proze in radijske ter lutkovne igre. S Ferijem Lainščkom smo se pogovarjale o njegovem zadnjem, s Prešernovo nagrado nagrajenim romanom Kurji pastir, ki je osrednja tema tekmovanja za Cankarjevo priznanje 2021/22.

Vam je besedna umetnost že od nekdanj blizu? Ste pesnili že v otroških, najstniških letih?

Prvo pesem sem napisal že v prvem razredu osnovne šole. Od tedaj so bila šolska glasila polna mojih pesniških poskusov. V reviji Pionirski list pa je bila moja prva pesem natisnjena, ko sem obiskoval šesti razred.

Kot pravijo pisanje bogati naš besedni zaklad in razgledanost. Ali menite, da vam pisanje pomaga tudi pri sprejemanju različnih družbenih skupin? Imate kaj stikov z Romi iz bližnjega naselja Pušča?

Življenje Romov sem spoznal že zgodaj v otroštvu. Bili so moja prva drugačnost in za to sem jim hvaležen. Verjetno ravno zaradi tega kasneje nisem imel težav s sprejemanjem različnih družbenih skupin. Še danes imam veliko stikov z Romi iz mnogih naselij v okolici, tudi na Pušči imam kar nekaj prijateljev. Z romskimi glasbenimi skupinami smo skupaj ustvarili veliko glasbe, sodelovali pa so tudi pri nekaterih filmih, ki so nastali po mojih romanih.

Kaj bi rekli, kako vaše prekmurske korenine vplivajo na vaše ustvarjanje? Se jih dotaknete v veliko svojih delih?

Sodim med avtorje pri katerih

je genius loci zelo prepoznaven. V nekaterih romanih res pišem o življenju v Prekmurju, sicer pa me bolj navdihuje Panonija, ki je seveda veliko večja ravnica. Sem pač človek z ravnice, ravninski sentimentali me na svoj način navdihujejo. Ta občutenja sem nekoč v šali poimenoval stepska melanholija in vse bolj se mi zdi, da to ni bila zgolj šala.

Imate muzo, ali vaše pisanje navdihuje več oseb? So to sploh osebe?

Včasih je kako pesem res navdahnila tudi povsem konkretna oseba.

So vam avtobiografski motivi všeč? Kako pogosto po njih posežete v svojih avtorskih delih?

Vse, kar sem napisal, je na nek način moja duhovna biografija. Sicer pa sem se z avtobiografskimi motivi, z izjemo romana Kurji pastir, bolj malo ukvarjal.

Če bi lahko šli na skodelico kavo s katerim koli še živim ali že pokojnim pisateljem oz. pisateljico, kdo bi to bil in zakaj?

Zelo me je nagovorila poezija pokojnega vojvodinskega pesnika in boema Miroslava Antića. Menim, da je najbolj občuteno upesnil vse tisto, kar sem prej poimenoval stepska

melanholija. Za življenja sem sicer z njim že sedel za kavarniško mizo, a takrat sem bil še gimnazijec in on seveda ni imel pojma, da bom nekoč pesnik. Zdaj, ko sem tudi sam po svoje premislil in popisal ravnico, bi ga seveda imel kaj vprašati.

Se je bilo težko sprehajati po spominih, ki so vreli iz vas med pisanjem Kurjega pastirja? Se vam je kdaj zazdelo, da boste obžalovali, da vaši spomini ne bodo več le del vas, ampak bodo preko bralcev vtisnjeni tudi v njihovo podzavest?

Ustvarjanje romana Kurji pastir, pa tudi vse, kar je potem dogajalo po izidu knjige, je zame prijetno doživetje. Ob tem delu sem svoje otroštvo na nek način znova premislil, veliko tega, kar se je dogajalo takrat, zdaj bolje poznam in razumem. Opažam tudi, da mnogi bralci ob prebiranju tega romana pravzaprav potujejo v lastno otroštvo in obujajo spomine, ki jih morda sicer ne bi.

Sami ste rekli, da ste se ob pisanju Kurjega pastirja spraševali, kakšna nevidna očala so vam bila postavljena tako rekoč že v zibelko. Kakšen svet mislite, da ta nevidna očala danes prikazujejo mladim in kako se ta svet razlikuje od vašega?

Duh časa je zdaj gotovo zelo drugačen, primarno človekovo čutenje, doživljanja samega sebe in tudi soočenje s temeljnimi civilizacijskimi vrednotami, vse to pa ostaja enako. Prizadevanja, da bi po človeško bivali na tem svetu, so pravzaprav stalnica.

V Kurjem pastirju Rome, ki živijo lučaj stran od hiše vaše družine, predstavite v izredno pozitivni luči. Omenjate jih tudi v svoji pesmi z naslovom Ne bodi kot drugi. Imate kakšen poseben razlog, da jih v veliki meri opisujete v nasprotju z znanimi predsodki?

Deloma sem na to že odgovoril. Življenje z Romi me je že v zgodnjem otroštvu prepeljalo do razumevanja, da je drugačnost pač nujno drugačna, ni pa že zaradi tega sama po sebi slaba. Tako, kot me v

otročtvu nikoli ni bilo strah, da me bodo Cigani odnesli, se tudi kasneje v življenju nisem nikoli odzival s strahom ali iz strahu. Strah je gotovo sila nadležen življenjski sopotnik, o tem sem pač res prepričan. Sicer pa sem z Romi doživel predvsem veliko lepega. Naučili so me plesati, se veseliti življenju. Pomagali so mi, da sem željo po svobodi tako rekoč ponotranjil in pravzaprav celo življenje živel svobodnjaško.

Pištek na otroka, ob spoznanju, da je Trejzka noseča, gleda z viška in nevhvaležno. Ko pa se slednji rodi, ga vzljubi, še preden ga sploh vidi. Po vsej vasi trosi novice, kako bo poskrbel, da bo sin odrasel v najuspešnejšo, izobraženo in najsrečnejšo osebo na svetu. Je razlog za preobrat res le v tem, da se je rodil otrok moškega spola?

Po moje ne. Bolj je očeta vodila želja, da bi nekako zgradil tisti nevidni most, po katerem se bo otrok lahko povzpel iz revščine. Želel ga je naučiti kljubovati brezupu in mislim, da mu je to po svoje tudi uspelo.

Med vaščani vseskozi vlada neko rivalstvo, ko pa je treba stopiti skupaj, nikogar ne bodo pustili na cedilu. Ali bi lahko rekli, da je prav revščina dejavnik sporov, a hkrati nesebične medsebojne pomoči?

Predvsem se mi zdi, da je to lastnost tiste nekdanje, na nek način arhaične, danes pa po moje že precej razgrajene vaške skupnosti. Zdi se mi, da sem imel srečo, da sem lahko to še doživel. Obenem pa se mi še bolj zdi, da bomo tovrstno solidarnost in vzajemnost nekoč še potrebovali. Morda prav kmalu, saj ta naš svet se bo gotovo moral po vsem te, kar se dogaja v povezavi z virusom, na novo sestaviti.

Tudi vera, je pomembna tema romana Kurji pastir. Na eni strani imamo Trejzko, ki praktično živi za boga, na drugi pa Pištaka, ki zavrača prav vse, kar zadeva boga. Bi lahko rekli, da je bila vera za ljudi včasih bolj pomembna kot danes in bila hkrati na vsakem koraku tesno povezana njihovim z življenjem?

Te dni je nekdo med jutranjo debato na kavi dejal, da je človeštvo v času, v katerem živimo, izgubilo vse svoje bogove in da je ostal le še en sam. To je denar. Misel se mi je kar nekako zataknila, še danes se mi zdi, da je nekaj na tem. Vera v denar, torej. Vera v nekaj, kar je danes res na vsakem koraku tesno povezano s človekovim življenjem. Ali ni to kar malce bedno?

Morigenos

Marsikdo ne ve, da se v našem morju stalno zadržuje ena izmed najpogostejših vrst delfinov, velika pliskavka (*Tursiops truncatus*), kaj šele, da imamo v Sloveniji organizacijo, ki se ukvarja z njenim preučevanjem in znanstvenim raziskovanjem. Pa vendar je v letu 2021 Morigenos - slovensko društvo za morske sesalce praznovalo že 20. leto obstoja.

Ta neprofitna strokovna nevladna organizacija, katere ime v starem keltskem jeziku pomeni "rojen v morju", v okviru Slovenskega projekta za delfine že od leta 2002 spremlja in preučuje populacijo velikih pliskavk v Tržaškem zalivu in okolici. Delo ekipe sestoji iz raziskovalnega dela, na primer kopenskih opazovanj in odprav s plovilom, raziskav podvodnega hrupa in prisotnosti ostalih vplivov na morje, ter izobraževalnega dela in ostalih aktivnosti za ozaveščanje o pomenu biodiverzitete in ohranjanja ter varovanja narave. Za uspešno ohranitev vrst je namreč zelo pomembno, da se z njimi čim bolj seznanijo tudi širša javnost, zato društvo organizira predavanja, tematske delavnice za otroke in čistilne akcije. Na raziskovalnih odpravah s plovilom raziskovalci beležijo številne podatke, od lokacije, temperature vode, prisotnosti plovil, ribiških mrež, do stanja morja po Beaufortovi lestvici. Na opažanja delfinov jih s klici na društveno telefonsko številko pogosto obvestijo kar domačini ali turisti. Stanje na morju z zvonika piranske cerkve sv. Jurija budno spremlja tudi kopenski del raziskovalne ekipe, ki, v kolikor delfine opazi prvi, opozori ekipo na čolnu. Najpomembnejša metoda, ki se je raziskovalci poslužujejo na odpravah, je foto-identifikacija. Društvo že od leta 2002 vodi fotografski identifikacijski katalog delfinov na področju Slovenije in okoliških voda, ki do danes vključuje več kot 200 osebkov; nekateri so že stalni znanci raziskovalcev.

Poleg posredovanja podatkov o opažanjih delfinov je mogoče društvo podpreti še na drugačne načine. V poletnih mesecih se lahko pridružite ekipi na enem izmed raziskovalnih taborov in spoznate, kakšno je delo morskega biologa. Sama sem se njihovega tabora udeležila poleti 2020 in izkušnja je bila res nepozabna. Dvakrat na dan smo se v dveh ekipah odpravili na teren – ena ekipa je opazovala s kopnega, druga pa s čolna; popoldne sta se vlogi zamenjali. Raziskovalci v društvu so se neizmerno potrudili tudi za prostočasne aktivnosti. Obiskali smo muzej Čarobni svet školjk ter Mediadom Piran, se odpravili na vožnjo z ladjico Laho in bili deležni dveh zelo zanimivih predavanj o velikih pliskavkah. Seveda pa je bilo dovolj časa tudi za vsakodnevno kofetkanje, kopanje v morju in gledanje filmov. Udeležbo iz srca priporočam vsem, ki bi radi počitnice preživeli bolj aktivno in pomagali pri ohranjanju teh čudovitih morskih sesalcev.

V kolikor vam aktivno sodelovanje ne diši, pa se lahko v društvo včlanite kot podporni član, simbolično posvojite delfina, ali jim namenite del dohodnine.

Več informacij:

<https://www.morigenos.org/>

Telefonska številka, na katero lahko pokličete v primeru, da ste opazili delfine:

031 77 10 77

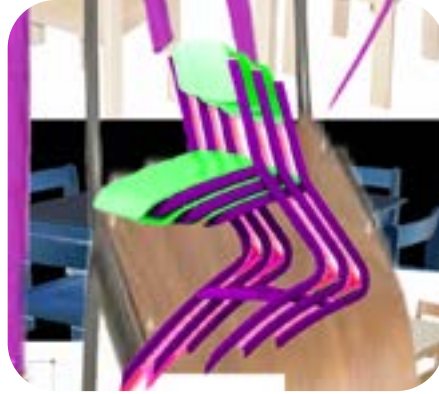
“Poliži življenje”

-Maša Vozelj, 3.d

Intervju s profesorjem

Urša Neubauer

1. Kje ste se rodili, imate brate ali sestre?

Rojena sem v Ljubljani, kjer sem s starejšim bratom in mlajšima sestrama tudi odraščala.

2. Kje ste se šolali? Ste radi hodili v šolo, imate v glavi kakšen poseben dogodek?

Obiskovala sem osnovno šolo Vič, nadaljevala na Škofijski klasični gimnaziji v Šentvidu in študirala na FF umetnostno zgodovino in francoščino.

Nikoli nisem dosti razmišljala, s kakšnimi čustvi sem odhajala v šolo. Ko pogledam nazaj se mi zdi, da sem vedno kar rada hodila, prijetno je bilo preživljati čas med sošolci. Posebej lepe vezi sem spletla tekom študija, z ljudmi, ki so imeli podobna zanimanja in ljubezen do umetnosti ter jezika.

Spomnim se sončnega jesenskega dne, ko sem šla prvič na predavanja na faks in sem sama pri sebi začudeno razmišljala, da se prav zares nikoli več ne bom učila matematike.

3. Ste imeli v otroštvu sanjski poklic ali neizpolnjeno željo?

Kot otrok sem si želela postati učiteljica v osnovni šoli, kot je bila moja stara mama.

4. Ali imate kak unikatni talent/veščino na katero ste ponosni?

Ponosna sem na svoj pogum.

5. Ste kdaj prejeli negativno oceno in kako se je to zgodilo?

Negativnih ocen sem seveda kar nekaj dobila in to se je vedno zgodilo na čisto običajen način – nisem se naučila.

6. Kdaj ste zabredli v največje težave pri starših ali sorodnikih ali prijateljih?

S starši sem imela vedno zelo lep odnos in v neke večje težave nisem zabredla, gotovo pa je res, da so imeli z mano kar nekaj težav in sem jim hvaležna, da so na svoji strani tako strpno delovali.

7. Če bi se v času vašega šolanja znašli v situaciji, ki poteka zadnji dve leti (korona), kako bi se z njo spopadli?

Moram reči, da velikokrat razmišljam o tem, ker mi je hudo za posledice, ki jih ta vihar pušča za sabo in iskreno ne vem, kako bi sama ravnala v takem položaju. Bojim se, da ne preveč dobro – to so bila leta, ko sem imela najširši krog prijateljev in sem bila komaj kaj doma. Upam, da bi bila tako zrela in pametna, kot ste vsi vi.

8. Must have aplikacije, ki jih imate na telefonu?

WhatsApp in Instagram.

9. Če bi si lahko zaželeli kar koli, kaj bi si?

Vsekakor čim hitrejši konec koronazadev.

10. Imate kakšen dober nasvet za dijake?

Moja babi je v življenju dosegla visoko starost in še višjo stopnjo modrosti in sem jo pogosto spraševala za nasvete. Enega zelo univerzalnega mi je dala, pa se mi zdi z vsakim letom bolj uporaben – zmernost v vsem. Da najdemo ravnovesje v življenju, znotraj katerega se znamo napolniti s srečo in zadovoljstvom. Ni mišljeno, da imamo vse, dosežemo vse – pomembno je, da se imamo lepo in z nami naša okolica.

Nina Kremžar

1. Kje ste se rodili, imate brate ali sestre?

V Ljubljani. Ne, odraščala sem kot edinka.

2. Kje ste se šolali? Ste radi hodili v šolo, imate v glavi kakšen poseben dogodek?

Hodila sem na Gimnazijo Poljane. Srednješolska klima mi je odgovarjala bistveno bolj kot osnovnošolska in lahko rečem, da sem rada hodila v šolo. Razen jutranjih vstajanj, ki ne bodo nikoli najljubši del mojega dneva, sem uživala v učenju in druženju in odkrivanju samostojnosti. Ni enega natančnega dogodka, ki bi mi ga omemba srednje šole priklicala pred oči. Tisti časi so en velik kolaž majhnih trenutkov, ljudi, šal in dogodkov. Verjetno na splošno najbolj ostajajo z mano potovanja, ki nam jih je šola omogočila in so mi širila obzorja in hranila mojo nemirno »flâneursko« naravo.

3. Ste imeli v otroštvu sanjski poklic ali neizpolnjeno željo?

Odkar res vem zase so me fascinirale knjige in zgodbe. Zato je pisateljski poklic postal in ostaja moj sanjski. Nekaj časa sem sanjari o igrilstvu, pa sem hitro spoznala, da zame velja podobno kot za Marilyn Monroe, ki je rekla, da je sanjarjenje o tem, da si igralka, bolj vznemirljivo, kot če dejansko si igralka.

4. Ali imate kak unikatni talent/veščino na katero ste ponosni?

Rada pišem. Morda mi kdaj uspe napisati kaj približno solidnega, ampak naj o tem raje sodijo drugi.

5. Ste kdaj prejeli negativno oceno in kako se je to zgodilo?

Enkrat. Pri slovenščini za primerjalni esej. Kljub temu, da sem seveda prebrala obe knjigi, je bil profesor mnenja, da sem popolnoma zgrešila navodila. Vedel je za moje pisateljske ambicije in mislim, da me je želel šokirati in potisniti iz moje cone udobja. Kar mu je tudi uspelo in mu za izkušnjo ostajam hvaležna, saj pri pisanju še vedno vztrajam tudi zaradi tiste enice.

6. Kdaj ste zabredli v največje težave pri starših ali sorodnikih ali prijateljih?

Ne spomnim se, da bi kdaj zabredla v težave. V prvem razredu

osnovne šole sem enkrat v zamišljenosti in igri zatavala na drugo stran naselja, mami zakuhala nekaj zaskrbljenih ur iskanja in zamudila plesni trening. Potem se je moje obdobje divjega uporništva končalo.

7. Če bi se v času vašega šolanja znašli v situaciji, ki poteka zadnji dve leti (korona), kako bi se z njo spopadli?

Kolikor se poznam, bi s polic potegnila kakšno dolgo fantazijsko serijo, ki me že dolgo čaka, in jo prebrala na dušek. Drugače pa mislim, da bi padla v tisto skupino, ki je z veseljem sprejela dneve v trenirki in zavetju lastne sobe. In pa vse naloge bi oddajala takoj, ko bi se odprl prostor v spletni učilnici. Ker me lovljenje rokov v zadnjih trenutkih spravlja ob živce.

8. Must have aplikacije, ki jih imate na telefonu?

Spotify, IMDb, Facebook Messenger in pa, seveda, Duolingo.

9. Če bi si lahko zaželeli kar koli, kaj bi si?

MASTERY. OF. EVERY. LANGUAGE. :D

10. Imate kakšen dober nasvet za dijake?

Veliko lažje kot lastne nasvete delim pamet drugih. Zdajle se mi mogoče zdi primeren tale haiku:

life
is like a
butterfly
whatever it is
(Nishiyama
Soin)

Tjaša Bajc

1. Kje ste se rodili, imate brate ali sestre?

Rodila sem se v Ljubljani, kjer živim vse svoje življenje. Imam dve sestri – eno malo mlajšo in eno precej mlajšo, tako da sem najstarejša. Z malo mlajšo sestro se odlično razumem in je pomemben del mojega življenja, precej mlajša sestra pa živi v drugem kraju in je ne vidim tako pogosto.

2. Kje ste se šolali? Ste radi hodili v šolo, imate v glavi kakšen poseben dogodek?

Najprej sem hodila na OŠ Miška Kranjca v Dravljah, zadnja leta pa na OŠ Valentina Vodnika v Šiški. Naslednja štiri leta sem hodila na Gimnazijo Poljane in ostajam ponosna Poljanka. Za tuji jezik sem izbrala francoščino, ki mi je precej dobro šla. Ena lepših izkušenj je vsekakor razredna izmenjava s francosko srednjo šolo. Jeseni smo šli Poljanci za en teden v Francijo in bivali pri družini svojega francoskega dijaka ali dijakinje, pozimi pa so Francozi prišli k nam v Slovenijo. Imela sem neverjetno srečo, da sem lahko šla na izmenjavo ponovno naslednje leto, tako da sem ponovno srečala nekatere francoske prijatelje, saj je izmenjava obe leti potekala z isto šolo. Z nekaterimi Francozinjami smo ostale v stiku še nekaj let po izmenjavi in se celo obiskale, v zadnjem času pa so ti stiki žal zamrli. Po maturi sem se vpisala na študij matematike na Fakulteti za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani.

3. Ste imeli v otroštvu sanjski poklic ali neizpolnjeno željo?

Ne bi rekla. Vsekakor se ne spomnim ničesar trajnejšega, kakšne želje ali ideje o poklicu, ki bi me spremljala več let.

4. Ali imate kak unikatni talent/veščino na katero ste ponosni?

Talent – ne vem, če je to talent, ampak rekla bi, da si precej zapomnim in relativno hitro prepoznam obraze na ulici. Se je že zgodilo, da sem prej prepoznala sestrično sošolko kakor moja sestra in kaj podobnega.

Veščina – sicer se s tem ne bi preveč hvalila, ker zadnja leta tale veščina usiha, ker se ji ne posvečam, ampak vseeno: nekaj let sem hodila na karate in uspela pridobiti rjavi pas. Črni je bil seveda nekoč načeloma v načrtu, s tem načrtom trenutno ne kaže najbolje.

5. Ste kdaj prejeli negativno oceno in kako se je to zgodilo?

Mislím, da v osnovni in srednji šoli nisem dobila negativne ocene. Na fakulteti sem v tem smislu precej nadoknadila. Najbližje negativni oceni sem bila po mojem v srednji šoli pri enem testu iz zgodovine v četrtem letniku (upravičeno) in pri seminarski nalogi iz psihologije (manj upravičeno).

6. Kdaj ste zabredli v največje težave pri starših ali sorodnikih ali prijateljih?

Nisem bila pogosto v težavah. Potencialno bi lahko zabredla v precejšnje težave pri sošolcih v srednji šoli, ker sem bila zadolžena za zbiranje prijavníc na maturo v svojem razredu. Na dan, ko bi morali prijavnice oddati v tajništvo, sem na to pozabila in jih nisem oddala. Med eno uro je tajnica prišla v razred in vprašala, če naš razred ne namerava na maturo – vse glave so se obrnile proti meni. Na srečo so nam v šoli rok postavili par dni pred dejanskim formalnim rokom, tako da smo se vseeno lahko prijavili.

7. Če bi se v času vašega šolanja znašli v situaciji, ki poteka zadnji dve leti (korona), kako bi se z njo spopadli?

Hm, najbrž težko. Med srednjo šolo sem iz načelnih razlogov vztrajala brez profila na Facebooku. Verjetno bi se to spremenilo, če bi takrat udarila korona. Sicer sem o tem vprašanju precej razmišljala in si res težko predstavljam, da bi korono preživljala kot osnovnošolka ali dijakinja. Dobri ste!

8. Must have aplikacije, ki jih imate na telefonu?

Na telefonu imam res malo aplikacij. Verjetno največ uporabljam brskalnik DuckDuckGo in aplikacijo za podkaste. Če smem, bi močno priporočila podkaste RTV Slovenija, ki so res vrhunsko

narejeni in pokrivajo praktično vsako temo, ki si jo lahko zamislite.

9. Če bi si lahko zaželeli kar koli, kaj bi si?

Ta hip bi verjetno izbrala najmanj izvirno željo in si zaželela konec vsega koronskega. Potem me pa lahko ponovno vprašate.

10. Imate kakšen dober nasvet za dijake?

Čim prej poiškati ustrezno ravnotežje med delom za šolo in ostalim, kar prinaša življenje. Točka ravnotežja je sicer pri vsakem malo drugače, ampak za vse velja, da niti preveč niti premalo ni v redu.

Klara Vrbnjak

1. Kje ste se rodili, imate brate ali sestre?

Rodila sem se v Ljubljani. Imam 10 let mlajšo sestro.

2. Kje ste se šolali? Ste radi hodili v šolo, imate v glavi kakšen poseben dogodek?

Hodila sem na OŠ Trnovo, nato na Gimnazijo Jožeta

Plečnika. Zelo rada sem hodila v šolo in imam na obe šoli lepe spomine. Nato sem se vpisala na Filozofsko fakulteto, kjer sem študirala psihologijo.

Poseben dogodek je zagotovo moja študijska izmenjava na Tenerife. Pisanje magistrske naloge pod palmami je bila res nepozabna izkušnja.

3. Ste imeli v otroštvu sanjski poklic ali neizpolnjeno željo?

Ne spomnim se, da bi imela izbran sanjski poklic. Vedno sem veliko risala in ustvarjala, zato so starši mislili, da me bo zaneslo v bolj kreativne vode. Sem pa tudi velikokrat poučevala svoje mlajše sestrične, zato se v šoli počutim kot doma.

4. Ali imate kak unikatni talent/veščino na katero ste ponosni?

Zelo rada imam ples! V plesni šoli že več let poučujem salso, bachato in kizombo. Pred epidemijo sem tudi veliko nastopala po festivalih v tujini in to je tisto, kar res pogrešam.

Ponosna sem tudi na svoje kvačkane živalice. Kvačkati sem se naučila v času prvega "lock down-a".

5. Ste kdaj prejeli negativno oceno in kako se je to zgodilo?

Ja! Pri slovenščini, ki sem jo imela sicer zelo rada. Vprašana sem bila ravno tisto snov, ki je nisem imela v zvezku (ker sem manjkala). Dobila sem ena in jokala pred celim razredom. Danes

se temu dogodku smejim.

6. Kdaj ste zabredli v največje težave pri starših ali sorodnikih ali prijateljih?

Ko smo za pusta s prijateljicami priredile karaoke, se ni dobro končalo. Očitno je sosede motilo in na vratih se je pojavila policija. Sprva smo pomislile ..."oh maskare"... pa so bili žal pravi policisti. Plačati smo morale kazen zaradi povzročanja hrupa.

7. Če bi se v času vašega šolanja znašli v situaciji, ki poteka zadnji dve leti (korona), kako bi se z njo spopadli?

Mislím, da bi pogrešala rutino in ustaljen urnik. Čeprav sem po naravi bolj introvertirana in sem rada doma, bi pogrešala tudi brezskrbno druženje. Zagotovo bi me zelo prizadelo, če bi odpadel maturantski ples in vsi šolski plesi, tabori, izleti ... Iskala bi podporo pri družini in prijateljih. Verjetno bi pisala dnevnik, ker bi mi beleženje dogajanja, počutja, doživljanja pomagalo pri sprejemanju situacije.

8. Must have aplikacije, ki jih imate na telefonu?

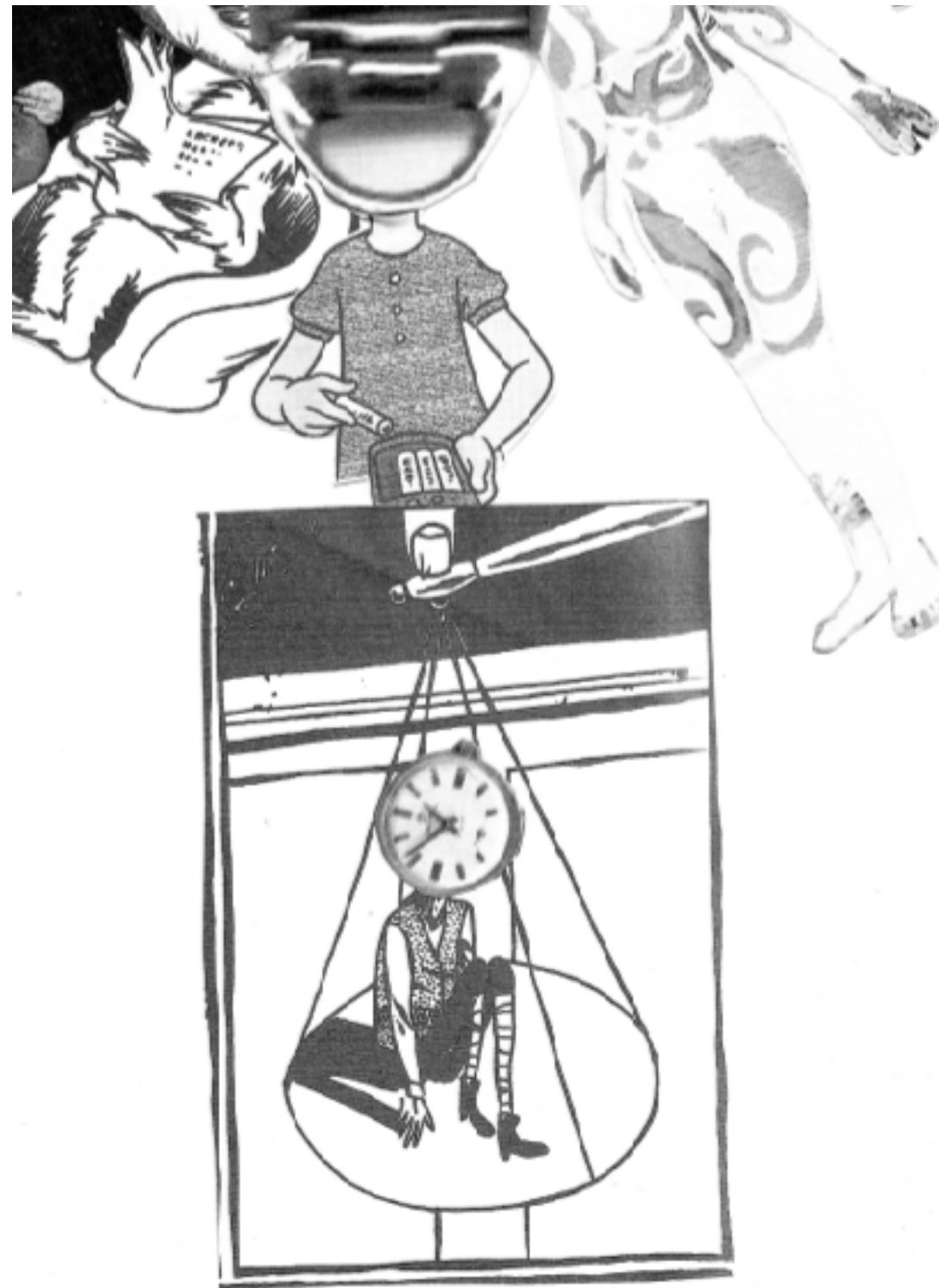
Instagram, Whatsapp, Youtube, Canva, Revolut, Etsy.

9. Če bi si lahko zaželeli kar koli, kaj bi si?

Da bi vsako zimo lahko pobegnila za 2 meseca v tople kraje.

10. Imate kakšen dober nasvet za dijake?

Imam en kup nasvetov, vendar se kot šolska psihologinja držim pravila "miki miške". Veliko poslušam in skušam dati dijakom priložnost za govorjenje. Menim, da dijaki ne potrebuje konkretnih nasvetov, temveč le usmeritev in podporo.

Recepti: Predlogi za malico

Vemo, da ima pravi Vičan Vič tudi v svoji prehranjevalni navadi, in sicer v sendvičih. Včasih pa si za glavni odmor zaželimo tudi odmor od sendvičev. Tukaj imaš zbranih nekaj okusnih predlogov dijakov, ki si malico včasih prinesejo od doma:

SOLATA S KVINOJO:

»Kvinojo si skuham že večer prej, zjutraj pa si narežem še zelenjavo in zmešam skupaj v posodici. Po navadi dam papriko, paradižnik, kumaro, korenje, špinačo ... v bistvu kar mi paše. Lahko malo začiniš, dodaš olje, kis ali limono, jogurtov preliv in to je to.«

Namesto kvinoje si lahko na dno daš tudi riž, poleg zelenjave si narežeš lahko tudi nekaj koščkov lososa, pa tudi kakšno sadje ni napačno (npr. mango, pomaranča...).

TORTILJE S HUMUSOM IN ZELENJAVO:

Tortilje si lahko na hitro pripraviš zjutraj in praktične so za spakirati v torbo. Večer prej si lahko že narežeš zelenjavo, tako da zjutraj samo namažeš nekaj humusa in sestaviš ter zviješ vse skupaj. Spet uporabiš tisto zelenjavo, ki ti paše, predlagam mlado špinačo ali rukolo, korenje, kumara, avokado, rdeče zelje... Zelenjavo nareži

OATMEAL:

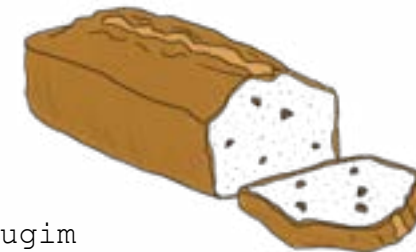
»Eno banano z vilicami zmečkaš in ji dodaš tri kozarčke ovsenih kosmičev (sam dam malo več, tko na uč), kozarec mleka in zmešaš vse skupaj. Na vrh lahko dodaš še kakšne maline, borovnice ali čokolado, kar koli ti v bistvu sede«

BANANIN KRUH:

Če si bolj sladkosned in nimaš dovolj časa zjutraj pripravljati malice, si večer prej lahko spečeš bananin kruh, sploh, če vam doma že rjavijo banane. Pa še fajn je za razdeliti s svojimi najdražjimi

- 250g rjavega sladkorja
- 1 zavitek vanilijevega sladkorja
- 70g masla
- 80g grškega jogurta
- zmešaj-
- 2 jajci postopoma umešaj enega za drugim
- 375g moke
- 1,5 čajne žličke pecilnega praška
- 2 zmečkani zreli banani
- dodaš dodatke, če želiš, na primer koščki čokolade, oreščki, kokos ipd.
- model za kruh premažeš z maslom, notri vliješ maso in potolčeš z njim po pultu, da grejo ven mehurčki zraka
- pečeš 1h na 180 °C in pustiš, da se ohladi preden razrežeš na rezine

Če se ti nič od tega ne da narediti ali pa te preseneti sendvič, ki ti ne diši, lahko tudi podpiraš lokalce Viča in si kupiš krof ali kaj drugega v pekarni čez cesto – če se prav lepo nasmehneš, dobiš včasih tudi zastonj ježka:) V Kekcu pa lahko pričakuješ z ljubeznijo pripravljeno kavico in kakšno zanimivo Bakino prigodo, ki ti namesto

NATEČAJ ZA NAJBOLJŠI SONET

V okviru literarnega krožka Gimnazije Vič smo letos razpisali natečaj za najboljši sonet. Z željo prevetriti dijaške literarne trende in razvneti ustvarjalnost smo na natečaj priklicali 7 sonetov. Vsi se odlikujejo z izrazno močjo, še posebej spodbudno pa je, da je naklonjenost tej prefinjeni in izjemno zahtevni pesniški obliki tudi med mladimi pisci še kako živa.

Strokovno tričlansko komisijo, ki je sonete prebrala in izbrala najboljše, so sestavljale profesorice Marjetka Krapež, Nina Kremžar in Laura Repovš. Izbrala je dva, ki posebej prepričata s svojo jezikovno dovršenostjo, ritmično občutljivostjo in vsebinsko doživetostjo. V sonetih sta avtorici prepričljivo ubesedili svoj pesniški svet.

Nagrajenki sta Ela Potočnik s pesmijo »Odhajaš skupaj s svojim vrtom« in Maša Rjavec s pesmijo »Zaklenjena omarica«.

Pesem Ele Potočnik v obliki zamirajočega soneta, ki postopoma prenikne v belino papirja, lepo ujame motiv minevanja, ki je kar najbolj primeren za to pesniško obliko. Na tkanino družinskega prta z utišanim, lirskim jezikom zariše vzorce spomina na babico, med katerimi izstopa bogat babičin vrt, ki v vsaki krhki, usihajoči bilki še zadržuje njeno prisotnost.

V sonetu Maše Rjavec se znajdemo v na videz preprosti, a vselej skrivnostni temi omarice, ki v sebi skriva čisto svoj svet: ovitek čokoladice, ki v gubah še nosi svoj spomin, robčki, zvezki in polito črnilo tajijo za vselej zaklenjeno zgodbo kričečega pisma. Nemir se naseli za zaklenjenimi vrati omarice in nam v skrivnostnem jeziku šepeta, naj odklenemo vrata in mu prisluhnemo ...

Vsem sodelujočim se zahvaljujemo za sodelovanje, predvsem pa čestitamo za ustvarjalnost. Vsi soneti, ki so prispeli na natečaj, bodo objavljeni v tiskani številki VičWatcha – lepo vabljeni k branju!

Ela Potočnik

Odhajaš skupaj s svojim vrtom

Babi Heleni ...

Jeseni je veter pozabe iz vrta
postrgal vse liste; rjave, uvele
niti spomina, ki tebi so tkale
poslednje vzorce življenjskega prta.

Pravijo mi, da si umrla za rakom,
utišal naj pljuča bi, jetra slabil.
Še spomnim glasu se, ki bil je ves siv,
na dan ko si v večnost se zlila s somrakom.

Na zemlji pred hišo si zgodbe sadila,
oživljena bitja, pozabljenih časov
vseh dni, ki si s težo jih v sebi nosila.

Korenje in sivka sta vedno dišala
brezskrbno, po smehu otroških noči,
ki v gubah so šteje jih tvoje dlani.

Zato meni ni te bolezen vzela,
saj niso glasu ti pristrigle tablete.

Tvoj zven je umolknil v suši plevela,
ko zadnja sadika na vrtu je uvela.

Odhajaš postopno z odmiranjem vrta,

kjer tkala si svoj del družinskega prta.

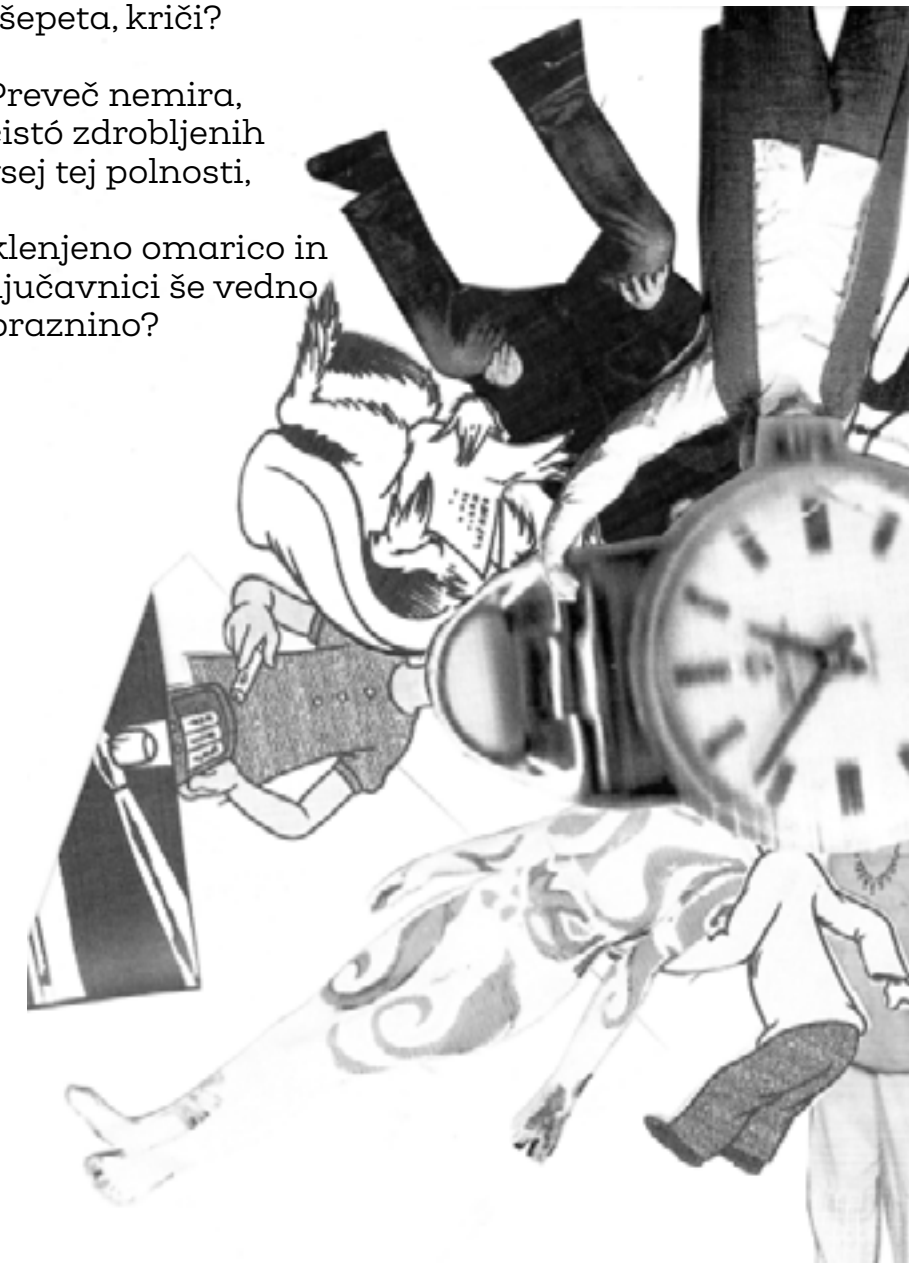
Maša Rjavec
ZAKLENJENA OMARICA

Šelest omarice ohranja ovojček
čokolade. Tiste zadnje, ki sva jo
odvili skupaj. Vse je ostalo tako
glasno, ko je erozija tišine ugrabila

šepet omarice. So to zmečkani
robčki in čustva razlitega peresa?
Poln zvezek opravičil in tisto
pismo, ki bolj kot šepeta, kriči?

Preveč je vsega. Preveč nemira,
vpitja, zmede in čistó zdrobljenih
silhuet. Tudi ti v vsej tej polnosti,

kdaj odkleneš zaklenjeno omarico in
začutiš zven, ki ključavnici še vedno
šelesteče šepeta praznino?

Urednica: Ajda Justin
Grafični design: Ernestina Lea Kos
Lektiranje: Laura Repovš
Prispevki:
Inja Ajda Hvala,
Peter Pongrac,
Pika Kovač,
Andrijana Nograšek,
Maša Rjavec,
Pruša Matvoz,

